

то сичкитѣ които желяѣтъ да имѣтъ елмази, немогѣтъ да си ги набавѣтъ, за това цѣната имѣ е порасла до голѣмъ размѣръ. Това е подобно на това що става кога има гладъ. Тамъ тѣжъ сѣщо храната е малко, а пѣкъ които искѣтъ да ѣхъ купѣтъ — сѣ много, и за това наддавѣтъ бо'зна какви си цѣни.

V.

Въ началото на разказа азъ попитахъ : за какво сѣ потрѣбни паритѣ ? И отговорихъ, че тѣ улеснявѣтъ размѣната, че сѣки да ходи съ стоката си и да тѣрсе, кадѣ може да размѣни за неѣжъ това което му е потрѣбно, е твѣрдѣ мѣчно, и за това полезно е за сичкитѣ да са сѣгласѣтъ да земѣтъ една стока при размѣната на сички други. Ако тѣжи стока не е мѣчна за носение (хавале), то съ това са уничтожава тѣжи несгода, за която азъ говорихъ. Таквази стока която улеснява размѣната, нарича са *па-ри*. Кое е по' полезно за обществото, когато то има много пари ли, или когато има малко ?

Да земемъ единъ простъ примѣръ. Нека въ обществото да има 5 кила рѣжъ и 5 чифта обуца, а пари 200 грошове. Кило рѣжъ и чифтъ обуца нека струвѣтъ по' равно. Каква ще бѣде цѣната имѣ ? Двѣсте грошове, които има обществото, ги употрѣблява да купи 5 кила рѣжъ и 5 чифта обуца; значи, кило рѣжъ и чифтъ обуца ще струвѣтъ по' 20 грошове. Само тогава сичкитѣ 200 гр. ще бѣдѣтъ исхарчени при купуванието. За да покажа, че наистина цѣната ще бѣде такава, да кажемъ, че азъ сѣмъ са сѣжркалъ, и да приемемъ, че тѣрговцитѣ ще опрѣдѣлѣтъ цѣна по' 10 грошове. Понеже обществото иска да си накупи стока за 200 гр. а стока има за 100, то ясно е, че купувачитѣ ще са наиспрѣварѣтъ кой по' напрѣдъ да купи, и ще подигнѣтъ цѣната. На колко именно тя ще порасте ? Само въ такѣвъ слу-